

Sygn. akt II Ka 277/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Rudnik

Protokolant: sekr. sąd. Magdalena Majewska

przy udziale oskarżyciela publicznego z Urzędu Skarbowego w P. – oskarżyciela skarbowego J. N.

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2014r.

sprawy **J. Z.**

oskarżonego o wykroczenie skarbowe z art. 84 § 1 k.k.s.

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w P. z dnia 19 sierpnia 2014r. wydanego w sprawie VII W 66/14

na podstawie art. 437§1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1 k.p.k. oraz art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 113 §1 k.k.s.:

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego J. Z. od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia skarbowego, a kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 277/14

UZASADNIENIE

W skierowanym do Sądu Rejonowego w Łasku VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Poddębicach akcie oskarżenia zarzucono J. Z. popełnienie wykroczenia skarbowego wyczerpującego dyspozycję z art. 84 § 1 k.k.s., polegającego na tym, że będąc zobowiązanym - jako właściciel - do nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności stacji paliw przy ul. (...)w U., woj. (...), nieумыślnie dopuścił do popełnienia w dniu 06 lutego 2014 r. przez zatrudnionego przez siebie pracownika-K. K. (1), zam. W.108, gm. U.PESEL (...) - czynu zabronionego określonego w art. 62 § 4 k.k.s., polegającego na dokonaniu sprzedaży paliwa z pominięciem kasy rejestrującej.

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2014 roku wydanym w sprawie VII W 66/14 Sąd Rejonowy w Łasku VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P. uznał J. Z. w miejsce zarzucanego mu czynu za winnego tego, że w dniu 06 lutego 2014 roku w U., przy ul. (...) woj. (...), będąc zobowiązanym jako właściciel do nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności stacji paliw, nieумыślnie dopuścił do popełnienia przez zatrudnionego przez siebie pracownika K. K. (1) czynu zabronionego określonego w art. 62 § 4 k.k.s., polegającego na dokonaniu sprzedaży paliwa z pominięciem kasy rejestrującej, to jest dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 84 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 84 § 1 k.k.s. w zw. z art. 47 § 1 k.k.s. i art. 48 § 1 k.k.s. wymierzył mu karę 500 złotych grzywny, a także zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 140 złotych tytułem kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku w całości na swoją korzyść wywiódł oskarżony J. Z., który zarzucił rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, mający wpływ na jego treść, jak

też oparcie orzeczenia wyłącznie na materiale dowodowym sprowadzającym się głównie do wątpliwej wiarygodności zeznań pracowników Urzędu Skarbowego w P., a polegający na przyjęciu, że oskarżony będąc zobowiązanym - jako właściciel - do nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności stacji paliw przy ul. (...) w U., woj. (...) nieумыślnie dopuścił do popełnienia w dniu 06 lutego 2014 roku przez zatrudnionego przez siebie pracownika - K. K. (2), zam. W. 108, gm. U., PESEL: (...) - czynu zabronionego określonego w art. 62 § 4 k.k.s., polegającego na dokonaniu sprzedaży paliwa z pominięciem kasy rejestrującej, tj. o wykroczenie skarbowego z art. 84 § 1 k.k.s., podczas gdy w zaistniałym stanie faktycznym wniosku takiego nie można wywieść, mając na uwadze fakt, iż osobą odpowiedzialną z tytułu nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności stacji paliw jest kierownika stacji paliw M. M. (1), a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zeznania świadków i wyjaśnienia oskarżonego) pozwalają w stosunku do kierownika stacji i ewentualnie dalszej kolejności jej właściciela – oskarżonego - postawić co najwyżej zarzut dopuszczenia do jednostkowego przypadku nie wydania klientowi stacji paliw paragonu fiskalnego, które to zdarzenie nie stanowi wystarczającej podstawy do postawienia komukolwiek zarzutu z art. 84 § 1 k.k.s., a przede wszystkim wniosek ten nie znajduje jakiegokolwiek uzasadnienia, kierując się zasadami doświadczenia życiowego, a wnioskowania Sądu I instancji, pozostają w sprzeczności z zasadą swobodnej oceny dowodów.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o uniewinnienie od zarzutu aktu oskarżenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez J. Z. zasługuje na uwzględnienie, pomimo tego, że wbrew zarzutom skarżącego Sąd I instancji nie dopuścił się obrazy art. 7 kpk przy ocenie dowodów zgromadzonych w sprawie ani też nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, lecz – pomimo poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych – dopuścił się obrazy prawa materialnego niezasadnie przyjmując, iż J. Z. dopuścił się wykroczenia skarbowego określonego w art. 84§1 kks. Wprawdzie skarżący we wniesionej przez apelacji nie postawił wprost zarzutu obrazy prawa materialnego niemniej analiza całej apelacji nie pozostawia wątpliwości, że J. Z. zakwestionował w tym środku odwoławczym zasadność przypisania mu sprawstwa z art. 84 § 1 kks, a tym samym faktycznie zarzucił obrazę prawa materialnego. Jednocześnie należy podkreślić, że ponieważ zebrane dowody zostały ocenione prawidłowo, a do poczynionych ustaleń nie można mieć zastrzeżeń, to zdaniem Sądu Okręgowego nie wystąpiła konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, lecz zasadne jest dokonanie jego zmiany przez sąd odwoławczy poprzez uniewinnienie oskarżonego od dokonania zarzucanego mu czynu.

Odnosząc się do konkretnych zarzutów podniesionych w apelacji w pierwszej kolejności podkreślić należy, że w żadnym wypadku nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, iż Sąd I instancji niesłusznie oparł poczynione w sprawie ustalenia faktyczne na zeznaniach pracownika Urzędu Skarbowego w P.– M. A. (1)(skarżący wskazywał na wątpliwość co do jej wiarygodności). Analiza dowodów zgromadzonych w sprawie oraz ich lektura uzasadnienia wyroku w zakresie oceny dowodów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej oceny zebranych dowodów, w tym również zeznań M. A. (1), wskazując dlaczego uznał jej relację za wiarygodną. W szczególności należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu i instancji w tym zakresie uwzględniając fakt, że była ona osobą obcą dla oskarżonego, a jej zeznania dotyczyły kwestii związanych z wykonywanymi przez nią obowiązkami służbowymi. Zresztą pozostali świadkowie, a konkretnie K. K. (1)im. M.nie kwestionowali prawdziwości jej zeznań. W związku z powyższym zarzut niezasadnego uznania za wiarygodne zeznań M. A. (2), a tym samym zarzut obrazy art. 7 kpk, należało uznać za całkowicie bezpodstawny.

Nie można też wbrew zarzutom skarżącego kwestionować poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Opierają się one bowiem na dowodach, które korelowały ze sobą i wzajemnie się uzupełniały, a które zostały zasadnie zostały uznane za wiarygodne, zaś swoje stanowisko w tym zakresie Sąd Rejonowy należycie uzasadnił.

Jednakże okoliczność, iż Sąd I instancji nie dopuścił się obrazy przepisów postępowania, jak też poczynił w przedmiotowej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne nie oznacza, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie, w jakim przypisał J. Z. sprawstwo wykroczenia skarbowego z art. 84 § 1 k.k.s. jest prawidłowe. Wprawdzie skarżący – jak już zresztą wcześniej wskazano - w swojej apelacji nie postawił wprost zarzutu obrazy prawa materialnego ze strony

Sądu I instancji, niemniej wyraźnie zazaczył, że Sąd ten nie miał wystarczających podstaw do uznania go sprawcą wykroczenia skarbowego z art. 84 § 1 k.k.s, przede wszystkim z uwagi na fakt, że osobą odpowiedzialną z tytułu nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności stacji w U. był kierownik tej stacji M. M. (1), i to jemu należałoby postawić zarzut i to tylko jednostkowego przypadku niewydania klientowi stacji paliw paragonu fiskalnego, a dopiero w dalszej kolejności można byłoby ewentualnie rozważać odpowiedzialność w tym zakresie właściciela stacji. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na podstawie uznanych za wiarygodne dowodów ustaleń faktycznych, nakazuje w pełnym zakresie zgodzić się ze skarżącym, iż nie było wystarczających podstaw do przypisania J. Z. sprawstwa wykroczenia skarbowego z art. 84 § 1 k.k.s. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wykroczenia skarbowego określonego w tym przepisie dopuszcza się osoba, która nie dopełniając obowiązku nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności przedsiębiorcy, choćby nieumyślnie dopuszcza do popełnienia czynu zabronionego. W kontekście tego uregulowania i uwzględniając poczynione w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, wskazać należy, że J. Z., który z racji ilości prowadzonych stacji paliw nie był w stanie bezpośrednio nadzorować każdej z nich, w tym również stacji w U., nie można obciążać uchybieniami w nadzorze nad jej pracownikami, tym bardziej w sytuacji, w której ustanowił on kierownika tej konkretnej stacji w osobie M. M. (1), którego zadaniem było sprawowanie nadzoru nad jej działalnością. To właśnie M. M. (1) miał obowiązek czuwania, aby stacja paliw w U. była prowadzona prawidłowo, w tym żeby sprzedawcy paliw rejestrowali każde nabycia paliwa kasą fis naklną i wydawali nabywcom paliw po ich zakupie paragony i to jemu można w związku z tym zarzucić brak prawidłowego nadzoru w tym zakresie. Można byłoby ewentualnie zastanowić się nad odpowiedzialnością oskarżonego za zarzucane mu wykroczenie, gdyby okazało się, że J. Z. jako pracodawca nie uprzedził pracownika stacji, który nie wydał paragonu, iż ma on obowiązek rejestrować transakcje zakupu paliwa na kasie fiskalnej i wydawać klientom paragony, oraz że za ich niewydawanie może grozić odpowiedzialność dyscyplinarna. Tymczasem K. K. (1) w styczniu 2013r. otrzymał pisemne pouczenie o obowiązku ewidencjonowania każdej sprzedaży towaru za pomocą kasy fiskalnej z informacją, że nieprzestrzeganie tego obowiązku stanowi ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych, stanowiące podstawę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że Sąd I instancji poszedł w jeszcze innym kierunku uznając, że oskarżony dopuścił się wykroczenia z art. 84 § 1 k.k.s., albowiem dopuścił się zaniedbania polegającego na niewłaściwym zorganizowaniu pracy na stacji paliw w U., w efekcie czego doszło do popełnienia przez K. K. (1) do popełnienia wykroczenia z art. 62 § 5 kks. Sąd Rejonowy podkreślił w tym zakresie, że wcześniejsze przeszkolenie pracowników i pouczenia kierowane do nich nie odniosły pożądanego skutku, skoro sytuacja niezarejestrowania sprzedaży się powtórzyła, a z reakcji innych klientów na wydawanie im paragonów można wnioskować, że wcześniej dokonując zakupów na tej stacji paliw paragonów nie otrzymywali. Jednakże ze stanowiskiem Sadu I instancji w żadnym razie nie można się zgodzić. Należy bowiem zauważyć, że Sąd meriti w żaden sposób nie wskazał, na czym owe zaniedbania w organizacji pracy miałyby polegać, co ewentualnie miałyby oskarżony zrobić – poza powołaniem kierownika stacji, a także przeszkoleniem pracowników i pouczeniem ich o obowiązku rejestrowania transakcji w kasie fiskalnej – aby ową organizację pracy poprawić, by nie dochodziło do sprzedaży paliwa bez zarejestrowania w kasie fiskalnej. Przede wszystkim jednak Sąd I instancji w ogóle nie rozważał, czy J. Z. miał jakąkolwiek wiedzę na temat tego, że podejmowanie przez niego działania w postaci przeszkoleń pracowników i pouczeń nie przyniosły efektu, a zatrudniony przez niego do nadzoru nad stacją kierownik niewłaściwie wykonuje swoje obowiązki, a jeżeli nawet o tym nie wiedział, to czy przy zachowaniu należytej staranności mógł się o tym dowiedzieć. Jednocześnie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby ktokolwiek informował oskarżonego o jakichkolwiek nieprawidłowościach przy rejestracji zakupu paliw na stacji w U. i tak naprawdę nie ma dowodów, że poza jednostkowym przypadkiem związanym z niewydaniem paragonu przez K. K. (1), takie nieprawidłowości faktycznie występowały, poza wnioskowaniem - w oparciu o zachowania klientów, którzy byli zdziwieni wydawaniem im paragonów - że wcześniej paragony nie były im wydawane. Należy przy tym zauważyć, że z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynika, iż oskarżony był zaskoczony ilością wystawionych mandatów po kontroli na różnych jego stacjach. W tym miejscu trzeba zwrócić uwagę, że Sąd Rejonowy wprowadził nie w rozważaniach prawnych, ale w ocenie dowodów wskazał, że gdyby K. K. (1) faktycznie z pośpiechu wynikającego z konieczności obsłużenia kolejnych klientów nie wydał paragonu, a kierownik sklepu wykonywał w tym czasie obowiązki sprzedawcy i dlatego na to nie zareagował, to mogłoby to świadczyć o zatrudnieniu na stacji paliw w U. zbyt małej liczby pracowników, którzy nie byli w stanie wywiązać się z nałożonych na nich obowiązków, a za to odpowiadałby oskarżony jako pracodawca, który zatrudnił zbyt małą liczbę pracowników. Odnosząc się do

tego fragmentu oceny dowodów należy jednak zauważyć, że z poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych wcale nie wynika, aby faktycznie powodem niewydania paragonu przez K. K. (1) był pośpiech związany z koniecznością obsłużenia kolejnych klientów. Otóż Sąd ustalił, iż K. K. (1) pobrał przy ladzie pieniądze od kobiety, która dokonała zakupu i po prostu nie wydał jej paragonu, do czego przyznał się i przyjął mandat, a przy tym wcześniej M. A. (2) paragon został wydany. Tym samym brak jest podstaw do uznania, że na stacji paliw zatrudniona była zbyt mała liczba pracowników, którzy z powodu niemożności obsłużenia w krótkim czasie wielu klientów nie mieli czasu na wydanie jednemu z klientów paragonu. Sam fakt, że M. M. (1) w tym czasie, gdy K. K. (1) przyjmował pieniądze od klientki, wystawiał fakturę, nie może świadczyć o tym, że na stacji paliw zatrudniono zbyt małą liczbę pracowników. Poza tym nawet w wypadku uznania, że J. Z. zatrudnił zbyt małą liczbę pracowników należałoby wykazać, że miał on tego świadomość, iż jakiegokolwiek informacje o tym, że pracownicy nie są w stanie wywiązać się prawidłowo z obowiązków pracowniczych z uwagi na zbyt małą ich liczbę do niego dotarły. Tymczasem dowody ewentualnie potwierdzające taką okoliczność się nie pojawiły. W tym miejscu trzeba zaznaczyć, że wprawdzie na kilku stacjach paliw należących do oskarżonego stwierdzono nieprawidłowości przy sprzedaży paliw klientom, a przy tym klienci na stacji paliw w U. dziwili się, gdy sprzedawca wydawał im paragon, które to okoliczności wskazują na pewne prawdopodobieństwo, iż mieliśmy w tym wypadku do czynienia z nierejestrowaną sprzedażą paliw zaplanowaną przez J. Z. i zrealizowaną na jego polecenie przez pracowników, którzy otrzymali wytyczne od niego, aby zwłaszcza znanym sobie osobom nie wydawać paragonów, niemniej są to zbyt słabe poszlaki, aby uznać, iż tworzą one zamknięty łańcuch wskazujący bez cienia wątpliwości, iż J. Z. dopuścił się nie tyle wykroczenia skarbowego z art. 84 § 1 kks, ile przestępstw skarbowych z art. 62§1 kks jako sprawca polecający. Inaczej wyglądałaby sytuacja, gdyby choć jeden z pracowników stacji paliw w U. wskazał, iż nierejestrowanie sprzedaży paliw było efektem zalecenia w tym zakresie ze strony oskarżonego, ale takie dowód w tej sprawie się nie pojawił. Gdyby sytuacje z nierejestrowaniem sprzedaży paliw powtarzały się w przyszłości, to w okolicznościach ewentualnej kolejnej sprawy będzie można rozważyć kwestię odpowiedzialności oskarżonego za czyny z art. 62 § 1 kks czy choćby tylko z art. 84 § 1 kks, gdyby nie udało się wykazać, iż polecił on nierejestrowanie sprzedaży paliw, niemniej w okolicznościach tej konkretnej sprawy zgromadzone dowody w żadnym wypadku nie pozwalają na przypisanie J. Z. wykroczenia skarbowego 84§1 kks ani też żadnego innego czynu w ramach postawionego mu zarzutu.

Reasumując stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy przypisując oskarżonemu sprawstwo czynu z art. 84 § 1 k.k.s. nie miał racji, gdyż w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych brak było podstaw do uznania go za winnego czynu określonego w tym przepisie, w związku z czym Sąd Okręgowy – na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 1 kpk w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia skarbowego.

W związku z uniewinnieniem J. Z. od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia skarbowego Sąd Okręgowy – na podstawie art. 632 pkt 2 kpk i art. 634 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks – kosztami postępowania, w tym zarówno pierwszoinstancyjnego jak i odwoławczego - obciążył Skarb Państwa.